

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КРИМІНОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

Галузь **26 Цивільна безпека**

Спеціальність **262 Правоохоронна діяльність**

Освітня програма **«Освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність (поліцейські)»»**

Статус навчальної дисципліни **обов'язкова**

Мова навчання **українська**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 31.08.2023 № 12

СХВАЛЕНО

Вченою радою ННІ права та
підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Протокол від 30.08.2023 № 21

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність (поліцейські)»

_____ **Віталій ПОКАЙЧУК**

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального права та кримінології
навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції

Протокол від 29.08.2023 № 2.

Кримінологія. Робоча програма навчальної дисципліни. – Дніпро :
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. 27 с.

РОЗРОБНИКИ:

Завідувач кафедри кримінального права та кримінології, доктор
юридичних наук, старший науковий співробітник **Василь БЕРЕЗНЯК**.

Доцент кафедри кримінального права та кримінології, кандидат
юридичних наук **АНАСТАСІЯ ФІЛІПП**.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Професор кафедри правоохоронної діяльності Університету митної
справи та фінансів, доктор юридичних наук, доцент **Олексій ТИТАРЕНКО**.

2. Суддя Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської
області, доктор філософії у галузі права **Ірина ШАПОВАЛОВА**.

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної
дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри, протокол – розробника РПНД	Зміст змін	Підпис завідувача
20 /20__			
20 /20			
20 /20			
20_ /20__			
20 /20			

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3,0	
Загальна кількість годин:	90	
Рік підготовки:	2023-2024	
Семестр:	5 семестр	
Лекції	10	
Семінарські	12	
Практичні	8	
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання (курсова робота):		
Підсумковий семестровий контроль:	залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінологія» є підготовка висококваліфікованих офіцерів поліції, які мають ґрунтовні й глибокі загальноосвітні та спеціальні знання, застосування яких у практичній діяльності надасть змогу вирішувати завдання, які покладені на Національну поліцію щодо підвищення ефективності запобігання кримінальних правопорушень, зменшення їх негативного та руйнівного впливу.

Основними *завданнями* навчальної дисципліни «Кримінологія» є набуття практичних вмінь та навичок кримінологічного характеру, що дають змогу працівнику поліції ефективно здійснювати загально-профілактичні та спеціально-кримінологічні, індивідуальні заходи з метою зменшення злочинності та адміністративних правопорушень, забезпечення безпеки дітей.

Вивчення дисципліни забезпечує підготовку фахівців, котрі повсякденно зустрічаючись із злочинними явищами, могли б професійно правильно їх сприймати, бути нетерпимими і непримиримими до злочинців та вміти протистояти негативному деформуючому впливу злочинності на особисту свідомість і поведінку особи.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та тендерних проблем.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові

цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК1. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК2. Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК4. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК7. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми.

СК8. Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядку.

СК9. Здатність ефективно застосовувати сучасні техніку і технології захисту людини, матеріальних цінностей і суспільних відносин від проявів криміногенної обстановки та обґрунтовувати вибір засобів та систем захисту людини і суспільних відносин.

СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.

СК11. Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних правопорушень та кримінальних правопорушень.

СК12. Здатність систематизувати закономірності злочинності, визначати особу злочинця, причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи її запобігання.

СК13. Здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності.

СК14. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних.

СК15. Здатність до застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

СК16. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби

фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатність надавати домедичну допомогу.

СК17. Здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система.

СК18. Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури.

СК19. Здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом.

СК20. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб та публічній безпеці.

СК21. Здатність на алгоритмічному рівні розв'язувати типові задачі, що виникають під час забезпечення публічної безпеки і порядку, профілактики правопорушень серед дітей та відносно них, в тому числі шляхом проведення негласних слідчих (розшукових дій).

СК22. Здатність знаходити шляхи розв'язку нетипових задач, що виникають під час забезпечення публічної безпеки і порядку, спілкування з громадянами і правопорушниками, з дітьми та їх представниками.

СК23. Здатність правильно кваліфікувати адміністративні та кримінальні правопорушення загальнокримінальної спрямованості та тих, що стосуються ювенальної юстиції.

СК24. Здатність правильно застосовувати адміністративно-процесуальні норми при здійсненні провадження в справах про адміністративні правопорушення.

СК25. Здатність правильно застосовувати адміністративний нагляд з метою ведення ефективної індивідуально-профілактичної роботи з особами, щодо яких він встановлений.

СК26. Здатність ефективно здійснювати загально-профілактичні та спеціально-кримінологічні, індивідуальні та оперативно-розшукові заходи з метою зменшення злочинності та адміністративних правопорушень, забезпечення безпеки дітей.

СК27. Здатність правильно кваліфікувати кримінальні правопорушення вцілому; вільно використовувати законодавство щодо захисту дітей.

Пререквізити. Теоретичною базою вивчення дисципліни є попередні навчальні дисципліни: «Основи кримінального права», «Основи адміністративного права», «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Теорія держави та права», «Адміністративне право», «Адміністративний процес».

Постреквізити. Дисципліни, які будуть використовувати результати навчання даного курсу: «Основи кримінального аналізу», «Кримінально-правова кваліфікація», «Кваліфікація адміністративних правопорушень», «Запобігання та протидія домашньому насильству», «Запобігання адміністративним правопорушенням Національною поліцією», «Профілактика правопорушень», «Протидія насильству в сім'ї».

Програмні результати навчання:

ПРН1. Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

ПРН2. Організовувати культурний діалог на різні, необхідному ефективної професійної діяльності.

ПРН3. Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

ПРН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, аргументувати висновки.

ПРН5. Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

ПРН6. Розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН7. Здійснювати координацію діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою своєчасного реагування на кримінальні правопорушення, адміністративні правопорушення та події.

ПРН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення необхідних обставин.

ПРН9. Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку.

ПРН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН12. Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

ПРН13. Знати і розуміти відповідні вимоги законодавства, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснювати превентивні та примусові поліцейські заходи, а також кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень.

ПРН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН15. Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

ПРН16. Застосовувати заходи, спрямовані на усунення загрози життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального чи адміністративного правопорушення.

ПРН17. Використовувати основні методи та засоби забезпечення правопорядку в державі, дотримуватись прав і свобод людини і громадянина, попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національної безпеки держави (кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку, тощо).

ПРН18. Застосовувати штатне озброєння підрозділу (вогнепальну 10 зброю, спеціальні засоби, засоби фізичної сили); інформаційні системи, інформаційні технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації, інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

ПРН19. Вміти застосовувати процедури надання першої медичної допомоги.

ПРН20. Підтримувати, встановлені на законодавчому рівні, умови дотримання дозвільної системи.

ПРН21. Організовувати заходи щодо режиму секретності та захисту інформації.

ПРН22. Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

ПРН23. Проводити негласні слідчі (розшукові) дії та інші оперативно-розшукові заходи при виконанні завдань щодо підтримання правопорядку в країні.

ПРН24. Розв'язувати типові та нетипові ситуації, що виникають під час професійної діяльності підрозділів ювенальної превенції зі складанням необхідних адміністративно-процесуальних та кримінальних процесуальних документів.

ПРН25. Вміти реалізовувати державну політику у сферах забезпечення безпеки дорожнього руху, організації роботи дозвільної системи, превентивної та профілактичної діяльності, запобігання та припинення домашнього насильства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ ТА СИСТЕМА КРИМІНОЛОГІЇ

Поняття кримінології. Предмет кримінології. Структура кримінології. Загальна та Особлива частини. Система кримінології як науки і як навчальної дисципліни. Місце кримінології в системі наук та її зв'язок з юридичними та іншими науками: кримінальним правом, кримінальним процесом, економічною теорією, філософією, соціологією, психологією, статистикою та ін. Завдання та функції науки кримінології. Методи і методологія кримінологічних досліджень.

Методи та методологія кримінологічних досліджень, що проводяться підрозділами Національної поліції та різними їх структурними підрозділами. Узагальнення матеріалів кримінологічних досліджень в МВС.

ТЕМА 2. ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН КРИМІНОЛОГІЇ

Виникнення кримінології як науки. Перші філософські уявлення (Сократа, Платона, Аристотеля) про причини злочинності та індивідуальної злочинної поведінки.

Школи кримінології та їх представники. Класична школа в кримінальному праві та кримінології, її основні ідеї та представники. Біологічний (антропологічний) напрям в кримінології та його основні ідеї і представники. Соціологічний напрям в кримінології та основні його ідеї і представники. Розвиток кримінологічних вчень у XV-XVIII ст. Дослідження Ж. Руссо, Вольтера, Ш. Монтеск'є, Ч. Беккарія, Ф. Листа, Е. Феррі, Ч. Ломброзо.

Концепції причин виникнення злочинності в зарубіжній кримінології.

Дослідження видатних кримінологів М. Неклюдова, М. Духовського, І. Фойницького, А. Піонтковського, М. Гернета, М. Полянського, В. Осипова, М. Таганцева та їх значення для розвитку сучасної кримінологічної науки.

Розвиток кримінології в 20-30 роки XX ст. Створення перших кримінологічних кабінетів в Україні. Дослідження, що проводилися в кримінологічних кабінетах міст Києва, Харкова, Одеси. Склад їх працівників та значення проведених ними досліджень.

Відновлення науки кримінології у 60-ті роки XX ст. та її сучасний стан. Сучасні українські кримінологи. Наукові установи та наукові лабораторії з дослідження кримінологічних проблем в системі правоохоронних органів колишнього СРСР та МВС України.

Нові напрямки у функціонуванні спеціалізованих науково-дослідних установ в Україні після 1991 р. і діяльність Кримінологічної асоціації України та Дніпропетровської області. Пріоритетні напрями наукових досліджень в системі МВС України. Значення кримінологічних досліджень для практичної діяльності підрозділів Національної поліції.

ТЕМА 3. ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Злочинність як фундаментальна категорія кримінології. Різні точки зору щодо визначення злочинності. Злочинність як соціальне явище. Злочинність як

правове явище. Злочинність як соціальне-правове явище. Співвідношення злочинності з окремим кримінальним правопорушенням.

Показники злочинності. Рівень злочинності. Коефіцієнт злочинної інтенсивності та злочинної активності. Різні підходи щодо визначення «ціни злочинності». Динаміка злочинності. Ланцюговий та базисний методи обчислення динаміки злочинності. «Географія» злочинності. Структура злочинності. Розподіл злочинності на види в залежності від: соціально-демографічних характеристик злочинця (вік, стать, освіта); форми вини, мотивів, тяжкості кримінальних правопорушень, спрямованості умислу; розміру заподіяної шкоди та ін.

Латентна злочинність. Рівні та види латентності. Способи виявлення латентних кримінальних правопорушень. Фактори, що обумовлюють існування латентної злочинності. Шляхи зменшення рівня латентності.

ТЕМА 4. ДЕТЕРМІНАЦІЯ СУЧАСНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ. ФОНОВІ ЯВИЩА ТА ЇХ ВПЛИВНА ЗЛОЧИННІСТЬ.

Детермінація злочинності та окремого кримінального правопорушення. Класифікація детермінантів злочинності та їх загальна характеристика. Біологічні, соціальні та психологічні теорії виникнення злочинності. Криміногенні фактори сучасної злочинності в Україні (об'єктивні та суб'єктивні фактори).

Поняття та класифікація причин і умов злочинності. Взаємозв'язок причин і умов злочинності. Конкретна життєва ситуація, її види і значення у вчиненні кримінального правопорушення. Механізм злочинної поведінки. Роль фонових явищ у детермінації злочинності. Види фонових явищ. Значення вивчення детермінант вчинення окремого кримінального правопорушення та злочинності по видах і в цілому для працівників Національної поліції.

ТЕМА 5. КРИМІНОЛОГІЧНЕ ВЧЕННЯ ПРО ОСОБУ ЗЛОЧИНЦЯ. КРИМІНОЛОГІЧНЕ ВЧЕННЯ ПРО ЖЕРТВУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Поняття особи злочинця в кримінології та її відмежування від особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Механізм формування особи злочинця. Фактори, що впливають на формування особи злочинця. Етапи формування особи злочинця. Соціальне і біологічне в особі злочинця. Структура особи злочинця. Соціально-демографічні, морально-психологічні риси особи злочинця. Класифікація осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. Типологія злочинців. Роль аномалій психіки в детермінації злочинної поведінки. Різні підходи щодо вивчення структури особи злочинця. Обсяг, межі та способи вивчення особи злочинця в кримінології.

Зарубіжний досвід у вивченні особи злочинця. Практичне використання даних отриманих про особу злочинця в діяльності поліції. Обліки в Національній поліції та їх використання при вивченні криміногенної особи та особи злочинця працівниками поліції.

Поняття і предмет кримінологічної віктимології. Функції віктимології.

Поняття віктимізації та віктимності особи.

Класифікація жертв кримінальних правопорушень. Зв'язок «злочинець – потерпілий» в кримінології. Поняття віктимної ситуації. Рівень віктимності (коефіцієнт спеціальної віктимності за особами). Класифікація поведінки жертви та її роль в механізмі вчинення кримінального правопорушення. Значення вивчення жертви кримінального правопорушення в професійній діяльності співробітника Національної поліції.

Суїцидальна поведінка особи. Механізм суїцидальної поведінки особи. Фактори, що підштовхують особу до самогубства. Зв'язок суїцидальної поведінки зі злочинністю. Віктимологічна та суїцидальна профілактика. Сучасні проблеми віктимологічної профілактики в Україні. Роль Національної поліції у попередженні суїциду населення.

ТЕМА 6. ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ. КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПО ЗАПОБІГАННЮ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ.

Поняття і система запобігання злочинності. Класифікація запобіжних заходів. Загальносоціальне запобігання злочинності. Спеціально-кримінологічне запобігання злочинності. Об'єкти запобігання злочинності. Суб'єкти запобігання злочинності.

Кримінологічна координація у запобіганні злочинності. Правова основа координаційної діяльності по запобіганню кримінальним правопорушенням правоохоронними органами. Принципи координації. Суб'єкти координації. Форми координації.

ТЕМА 7. КРИМІНОЛОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ.

Поняття кримінологічного прогнозування. Завдання кримінологічного прогнозування. Види кримінологічного прогнозування. Методи кримінологічного прогнозування.

Поняття кримінологічного планування. Завдання кримінологічного планування. Види кримінологічного планування. Етапи кримінологічного планування.

ТЕМА 8. ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.

Поняття домашнього насильства. Форми домашнього насильства: фізичне, сексуальне, психологічне, економічне. Ознаки домашнього насильства. Причини та умови скоєння домашнього насильства. Кримінологічна характеристика особистості домашнього насильника. Правова основа запобігання домашньому насильству. Міжнародно-правові стандарти діяльності підрозділів Національної поліції у сфері запобігання домашньому насильству. Суб'єкти у сфері запобігання домашньому насильству. Заходи запобігання домашньому насильству. Профілактика домашнього насильства. Різновиди та ознаки домашнього насильства по відношенню до дітей.

ТЕМА 9. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ. ПРОФІЛАКТИКА КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ПОЛІЦІЇ.

Визначення корупції як соціального явища. Поняття: «корупція», «корупційне кримінальне правопорушення». «квазі-корупційне кримінальне правопорушення». Види корупційних проявів. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності. Причини та умови корупційної злочинності. Латентність корупційної злочинності. Кримінологічна характеристика особистості корупціонера. Правова основа запобігання корупційній злочинності. Заходи запобігання корупційній злочинності. Профілактики злочинних корупційних діянь та інших протиправних дій серед працівників Національної поліції.

ТЕМА 10. ЗАПОБІГАННЯ ПРОФЕСІЙНІЙ ТА ОРГАНІЗОВАНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ.

Кримінологічна характеристика професійної та організованої злочинності. Поняття «професійна злочинність», «організована злочинність». Кримінологічна характеристики професійного (організованого) злочинця. Формування професійних злочинців. Елементи організованої злочинності. Ознаки організованої злочинності. Причини та умови, що детермінують професійну та організовану злочинність. Основні напрями запобігання професійній та організованій злочинності. Заходи запобігання професійній та організованій злочинності. Правова основа запобігання професійній та організованій злочинності.

ТЕМА 11. ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ.

Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. Причини та умови бандитизму. Кримінологічна характеристика особистості бандита. Типологія банд. Види банд. Запобігання бандитизму

ТЕМА 12. ЗАПОБІГАННЯ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ.

Кримінологічна характеристика транснаціональної злочинності. Основні напрями запобігання транснаціональній організованій злочинності в Україні. Правові засади запобігання транснаціональній злочинності. Суб'єкти запобігання транснаціональній злочинності. Організаційне забезпечення запобігання транснаціональній злочинності.

ТЕМА 13. ЗАПОБІГАННЯ КОЛАБОРАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.

Поняття: «колабораційна діяльність», «колаборант». Причини та умови колабораційної діяльності. Кримінологічна характеристика особистості колаборанта. Правові основи запобігання колабораційній діяльності. Заходи запобігання колабораційній діяльності.

ТЕМА 14. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ.

Міжнародне співробітництво у сфері запобігання злочинності. Форми міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності. Основні напрямки співробітництва держав у сфері запобігання злочинності. Мета міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності. Міжнародна та транснаціональна злочинність. Правові основи міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності. Суб'єкти міжнародного співробітництва у сфері запобігання злочинності.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Структура навчальної дисципліни наведена у додатку 1.1., 1.2.

Додатки 1.1., 1.2. (оновлюється щорічно)

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Кримінологія» передбачено:

для денної форми навчання – залік;

для заочної форми навчання – залік;

Критерії та засоби оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти

БАЛЛ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні теоретичних основ кримінології, уявлення про кримінологічні характеристики, методи і технології запобігання окремим видам злочинності.

4	Добрий рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні теоретичних основ кримінології, уявлення про кримінологічні характеристики, методи і технології запобігання окремим видам злочинності.
3	Достатній рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані , деякі види завдань виконані з помилками .
2	Недостатній рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не несуть істотного характеру ; практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Курсант не готовий до заняття , не знає більшої частини програмного матеріалу навчальної дисципліни кримінологія, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки , не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань у сфері запобігання злочинності.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Кримінологія» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: заліки; стандартизовані тести; аналітичні звіти, реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації здобувачів вищої освіти та виступи на наукових заходах; вирішення практичних завдань у т.ч. формі квесту.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зарахов	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в

				<i>повному обсязі.</i>
83-89		Добре	В	<i>«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.</i>
75-82			С	<i>«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.</i>
68-74		Задовільно	Д	<i>«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.</i>
60-67			Е	<i>«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.</i>
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	<i>«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).</i>
1-34			F	<i>«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.</i>

Метою поточного контролю є перевірка засвоєння знань, умінь і навичок курсантів з кожного окремого модулю дисципліни, в ході якого проводиться систематичний вимір приросту знань і їх корекція. До форм поточного контролю віднесено оцінювання:

- а) рівня знань під час семінарських і практичних занять;
- б) якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Самостійна робота оцінюється у слухачів денної форми навчання не більше 15 балів, у слухачів заочної форми навчання не більше 30 балів.

Індивідуальна робота оцінюється у слухачів денної форми навчання не більше 15 балів, у слухачів заочної форми навчання не більше 10 балів.

За самостійну та індивідуальну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

- Написання наукової роботи – 30 балів;
- Участь та перемога в олімпіаді з дисциплін кафедри – 30 балів;
- Стажування здобувачів за напрямками кафедри -30 балів;
- Участь у наукових дослідженнях кафедри – 30 балів;
- Написання та публікації статті у фаховому виданні – 25 балів;
- Написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 20 балів;
- Написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 15 балів;
- Участь в олімпіаді з дисциплін кафедри – 15 балів;
- Підготовка есе та участь у конкурсі есе – 15 (за перемогу – 30 балів);
- Підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 15 балів;
- Участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 15 (опублікування тез- 25 балів);
- Членство в науковому гуртку кафедри – 10 балів;
- Написання реферату або доповіді з дисциплін кафедри – 5 балів;
- Підготовка презентацій з дисциплін кафедри (не більше 5) – 5 балів
- Самостійне опрацювання теоретичних питань – до 5 балів за одне питання.

Підсумковим контролем якості вивчення навчального курсу «Кримінологія» є складання заліку.

**ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КРИМІНОЛОГІЯ**Освітній ступінь **бакалавр**Спеціальність **262 Правоохоронна діяльність**

на 2023/2024 навчальний рік

Форма навчання **ДЕННА**

Обсяг 3,0 кредитів ЄКТС (90 годин)

***Факультет підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції;
Факультет підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності***

Курс 3 Групи КП 131-135; ПД 131-134

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С а м
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Поняття, предмет, методи та система кримінології	6	2	2			4
2.	Історія та сучасний стан кримінології	4					4
3.	Злочинність та її основні характеристики	10	6	2	2	2	4
4.	Детермінація сучасної злочинності. Фонові явища та їх вплив на злочинність	10	6	2	2	2	4
5.	Кримінологічне вчення про особу злочинця. Кримінологічне вчення про жертву кримінального правопорушення	4					4
6.	Запобігання злочинності. Координація діяльності по запобіганню кримінальним правопорушенням правоохоронними органами	8	4	2	2		4

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С а м
			Всього	Лекції	Семінари	Практ.заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
7.	Кримінологічне прогнозування та планування у сфері запобігання злочинності	4					4
8.	Запобігання домашньому насильству	6	2			2	4
9.	Запобігання корупційній злочинності. Профілактика корупції в органах поліції	6	2		2		4
10.	Запобігання професійній та організованій злочинності	8					8
11.	Запобігання кримінальним правопорушенням проти громадської безпеки	6					6
12.	Запобігання транснаціональній злочинності	6					6
13.	Запобігання колабораційній діяльності	8	6	2	2	2	2
14.	Міжнародне співробітництво у сфері запобігання злочинності	4	2		2		2
	Усього за семестр	90	30	10	12	8	60
	Форма підсумкового контролю	Залік					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології ННІПФПНП, протокол від 29 серпня 2023 № 2.

**Завідувач кафедри
кримінального права та кримінології
навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції
підполковник поліції**

Василь БЕРЕЗНЯК

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КРИМІНОЛОГІЯ»

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність

на 2023/2024 навчальний рік

Основні нормативні акти:

- Конституція України;
- акти міжнародного права:
 1. Декларація ООН про викорінювання насилля щодо жінок від 20.12.1993 р.
 2. Декларація ООН про злочинність і суспільну безпеку від 23.07.1996 р.
 3. Декларація ООН про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях від 20.11.1996 р.
 4. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27.01.1977 р.
 5. Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 р.
 6. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 р.
 7. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16.05.2005 р.
 8. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1984 р.
 9. Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182, ухвалена в межах Міжнародної організації праці 17.06.1999 р.
 10. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011.
 11. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 р.
 12. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 03.09.1981 р.
 13. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального розбещення від 25.10.2007 р.
 14. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р.
 15. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом від 8.11.1990 р.
 16. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16.05.2005 р.
 17. Конвенція про застосування Шенгенської угоди від 14.06.1985 р.

18. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх 1985 року.

19. Меморандум про взаєморозуміння між Національною поліцією України та Міністерством внутрішніх справ держави Катар щодо співробітництва у сфері запобігання та боротьби зі злочинністю від 05.04.2021 р.

20. Модельний закон про домашнє насильство : схвалений 2 лютого 1996 р. Комісією ООН з прав людини.

21. Модельний кодекс поведінки державних службовців країн Ради Європи (схвалено Рекомендацією Кабінету Міністрів Ради Європи Європейським країнам «Про кодекси поведінки для державних службовців», травень 2000 року, № R (2000/10).

22. Неапольська політична декларація і Глобальний план дій проти організованої транснаціональної злочинності від 23.12.1994 р.

23. Рамкова Конвенція ООН проти організованої злочинності від 21.07.1997 р.

24. Рекомендація Європейського Союзу «Запобігання та контроль організованої злочинності: Стратегія Європейського Союзу на початок нового тисячоліття» (2000/C 124/01) від 1.01.2000 р.

25. Рекомендація № 21 Комітету міністрів Ради Європи держав-членів «Про співробітництво в галузі попередження злочинів» від 24.09. 2003 р.

26. Резолюцію Ради Європейського Союзу «Про оперативні запити правоохоронних органів стосовно громадських телекомунікаційних мереж та послуг» від 20.06.2001 р.

27. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи № R(90)2 про соціальні заходи щодо насильства в сім'ї (1990 р.).

28. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи Res (2002)5 про захист жінок від насильства (2002 р.).

29. Рекомендація CM / Res (2019) 1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо протидії та боротьби з сексизмом від 27.03.2019 р.

30. Угода про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України і Міжнародною організацією з міграції від 14.09.2005 р.

31. Угода між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ Латвійської Республіки про співробітництво в сфері боротьби з організованою злочинністю від 21.11.1995 р.

32. Угода про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Федеральним міністром внутрішніх справ Австрійської Республіки в боротьбі з незаконним обігом наркотиків та організованою злочинністю від 8.09.1992 р.

33. Угода про співробітництво між Національним антикорупційним бюро України та Національним антикорупційним центром Республіки Молдова у сфері запобігання та боротьби з корупцією від 30.05.2018 р.

34. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво від 14.12.2016 р.

35. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р.

- закони:

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 2.07.2015 р.
2. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 р.
3. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р.
4. Закону України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 р.
5. Закон України «Про захист суспільної моралі» від 20.11.2003 р.
6. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р.
7. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30.06.1993 р.
8. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 р.
9. Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» від 15.02.1995 р.
10. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 р.
11. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р.
12. Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20.09.2011 р.
13. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22.06.2000 р.
14. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 р.
15. Закон України «Про запобігання та протидію антисемітизму в Україні» від 22.09.2021 р.
16. Кримінальний кодекс України 2001 р.

- підзаконні акти:

1. Державна цільова програма відновлення та розбудови миру в східних регіонах України, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1071.
2. Дисциплінарний статут національної поліції України, затверджено Законом України від 15.03.2018 р.
3. Інструкція щодо організації роботи органів внутрішніх справ України із забезпечення взаємодії з населенням та громадськими формуваннями з охорони громадського порядку у сфері профілактики правопорушень, затверджена наказом МВС України від 23.08.2011 № 608.
4. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2017 № 1044.
5. Інструкція щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї, затверджено наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства

внутрішніх справ України від 07.09.2009 № 3131/386.

6. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджено наказом МВС України від 07.07.2017 № 575.

7. Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року, затверджена розпорядженням Кабінету міністрів України від 10.10.2018 № 728 р.

8. Комплексні заходи щодо профілактики бездоглядності та правопорушень серед дітей, їх соціальної реабілітації в суспільстві, затверджені Указом Президента України від 18.03.1998 № 200/98.

9. Концепція Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.11.2018 р. №728-р.

10. Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 р., затверджена Указом Президента України від 22.10.2012 № 609/2012.

11. Наказ МОН України «Про вжиття додаткових заходів щодо профілактики та запобігання жорстокому поводженню з дітьми» від 25.12.2006 № 844.

12. Наказ генеральної прокуратури України «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції» від 16.01.2013 № 1/1 гн.

13. Наказ МВС України «Про затвердження Положення про Управління запобігання корупції та проведення люстрації Міністерства внутрішніх справ України» від 22.12.2015 № 1613.

14. Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації планування в Міністерстві внутрішніх справ України» від 14.11.2016 № 1208.

15. Положення «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією», затверджене спільним наказом Генерального прокурора України та керівників правоохоронних органів від 26.04.2012 № 43/375/166/353/284/241/290/256.

16. Порядок взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України, затверджено Наказом МВС України від 25.02.2019 № 124.

17. Порядок взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3.10.2018 № 800.

18. Порядок винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника, затверджено наказом МВС України від 01.08.2018 № 654.

19. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події, затверджено наказом МВС України від 08.02.2019 № 100.

20. Правила етичної поведінки поліцейських, затверджено наказом МВС України від 09.11.2016 № 1179.

21. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України в умовах дії режиму воєнного стану, Закон України № 2113 від 3 березня 2022 року. URL: <mailto:https://www.rada.gov.ua/news/razom/220180.html>.

22. Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання правового режиму на тимчасово окупованій території України : Закон України від 21.04.2022 р. № 2217-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2217-20#Text>.

23. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22.08.2018 р. № 658.

Положення про профілактику правопорушень, пов'язаних із здійсненням службової діяльності працівниками Державної міграційної служби України, затверджене наказом МВС України від 25.05.2012 № 452.

24. Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 р. № 1024.

25. Спільний наказ Міністерства внутрішніх справ України та Центрального Управління Служби безпеки України «Про затвердження Інструкції про взаємодію правоохоронних органів у сфері боротьби з організованою злочинністю» від 10.06.2011 № 317/235.

26. Стратегія розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 1023-р.

27. Стратегія забезпечення державної безпеки, затверджено Указом Президента України від 16 лютого 2022 року № 56/2022.

28. Спільний наказ МВС, СБУ, ДПА, Держприкордонслужби, Держмитслужби «Про затвердження Інструкції про порядок організації обміну інформацією між структурними підрозділами МВС, Служби безпеки України, Державної податкової адміністрації України, Державної прикордонної служби України, Держмитслужби в діяльності з виявлення та припинення корупційних діянь в правоохоронних органах» від 23.03.2009 №124/936/139/199/2501.

29. Типова програма для кривдників, затверджено наказом Міністерства соціальної політики України від 01.10.2018 № 1434.

30. Основні напрями розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року, схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 р. № 435-р.

31. Указ Президента України «Про заходи щодо забезпечення особистої

безпеки громадян та протидії злочинності» від 19.07.2005 № 1119/2005.

32. Указ Президента України «Про затвердження Комплексних заходів щодо профілактики бездоглядності та правопорушень серед дітей, їх соціальної реабілітації в суспільстві» від 18.03.1998.

33. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, громадського порядку та посилення боротьби зі злочинністю» від 28.03.2008 № 276/2008.

34. Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо детінізації економіки та протидії корупції» від 18.11.2005 №1615/2005.

35. Указ Президента України «Про деякі заходи щодо запобігання корупції в судах та правоохоронних органах» від 11.04.2008 № 328/2008.

36. Указ Президента України «Про першочергові заходи з реалізації Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 05.10.2011 № 964/2011.

37. Указ Президента України «Про систему заходів щодо усунення причин та умов, які сприяють злочинним проявам і корупції» від 09.02.2004 № 175/2004.

Підручники:

1. Запобігання корупції: підручник / [Б.М. Головкін, В.Ф. Оболенцев, М.В. Романов та ін.]; за заг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2019. 296 с.

2. Кримінологія: підручник / [Б.М. Головкін, В.В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін.]; за аг. ред. Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2020. 384 с.

3. Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джужа та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / За ред. М.І. Хавронюка. К.: Москаленко О. М., 2019. 464 с.

2. Міжнародне співробітництво у сфері кримінального провадження за законодавством України та Республіки Молдова: навчальний посібник / [В.С. Березняк, Н.В. Павлова, Н.К. Паустовська, В.М. Федченко, Л.А. Філяніна]. Київ: Алерта, 2020. 310 с.

3. Кримінологія : навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність») / С.А. Шалгунова, А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, Ю.М. Крамаренко, Г.В. Барабаш, Ю.В. Волошина, І.В. Шило / За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової / Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 332 с.

4. Березняк В., Хашев В. Ювенальна превенція: курс лекцій. Київ: Алерта, 2021. 134 с.

5. Запобігання релігійному екстремізму в Україні: практ. посіб. Д.В. Дорохін, О.В. Ведмідський, В.Ф. Примаченко. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2021. 178 с.

6. Міжнародне співробітництво у сфері правосуддя: підручник. /

Тертишник В.М. та ін.; за заг. ред. д.ю.н. проф. В.М. Тертишника та докт. Наук держ. упр., професора В.В. Ченцова. Київ: Алерта, 2021. 276 с.

7. Запобігання та протидія дискримінації в Україні. Множинна дискримінація: навчальний посібник / [В.С. Березняк, О.С. Юнін, В.В. Шаблистий та ін.]; за ред. д.ю.н., доцента, Заслуженого юриста України А.Є. Фоменка]. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2022. 236 с.

8. Кримінологія: історія та колаборантно-воєнні злочини в сучасній історії: навчальний посібник / [Лісовська Ю.П., Лісовський П.М., Кислий А.М., Бортник В.А.]. Київ: Ліра-К, 2023. 350 с.

9. Кримінологія: навч.-метод. посібник / Л.І. Аркуша, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк, Л.В. Чорнозуб; НУ «ОЮА». Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 68 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Буркаль В.С. Протидія транснаціональній організованій злочинності у сфері економіки: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Ірпінь, 2019. 242 с.

2. Шайтуро О.П. Органи місцевого самоврядування у сфері протидії злочинності : монографія. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 412 с.

3. Гладкова Є. О. Стратегія й тактика протидії наркозлочинності в Україні : монографія. Харків : Діса плюс, 2019. 464 с.

4. Литвинов О.М. Нариси з кримінології постмодерну / О. М. Литвинов, Ю.В. Орлов. Харків : Право, 2019. 278 с.

5. Титаренко О.О. Державне програмування протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Промарт, 2019. 698 с.

6. Тимошенко В. І. Кримінологія: проблеми теорії та історії : зб. наук. праць / Віра Іванівна Тимошенко. Київ : Вид-во Людмила, 2019. 103 с.

7. Жаровська Г.П. Теорія та практика протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні: дис. ... д-р. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2019. 593 с.

8. Маслова Н.Г. Протидія кримінальному радикалізму в Україні : монографія. Харків : Панов, 2020. 336 с.

9. Бандурка О.М., Бандурка І.О. Злочинність і сучасність: Монографія / О.М. Бандурка, І.О. Бандурка. Харків: ХНУВС, Майдан, 2020. 408 с.

10. Литвинов О.М. Антипостмодерн: кримінологічні етюди / О.М. Литвинов, Ю.В. Орлов. Харків : Право, 2020. 280 с.

11. Ліщук Н. Загальносоціальна профілактика насильницьких дій щодо жінок. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 310-315.

12. Ломакіна О.В. Зарубіжний досвід протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статті. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2020. № 1. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2020_1/20.pdf.

13. Приходько А.А. Запобігання та протидія корупції в Україні за умов євроінтеграції. Адміністративно-правовий аспект. Київ: ФОП Чалчинська Н.В., 2020. 384 с.

14. Кікалішвілі М.В. Стратегія й тактика протидії корупційній злочинності в Україні: монографія. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 416 с.

15. Фоменко А.Є. Кримінологічна діяльність Національної поліції України: монографія. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 320 с.
16. Войтович І.І. Протидія корупції у сфері воєнної безпеки: монографія. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. 392 с.
17. Семенишин М.О. Концептуальні засади запобігання корисливо-насильницьким злочинам органами та підрозділами Національної поліції України (за матеріалами операції Об'єднаних сил): монографія. Київ: ВД «Дакор», 2020. 550 с.
18. Андрушко А.В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи: монографія. Київ: Ваіте, 2020. 560 с.
19. Тимошенко В.І., Шакур В.І. Теоретичні основи кримінології: монографія. Київ : Видавництво «Юрінком Інтер», 2021. 240 с.
20. Денисов С.Ф., Тимчик О.Л. Деякі аспекти сутності та предмета кримінології як науки. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2021. № 1(24). С. 151-159.
21. Добрянська Н. Перспективи встановлення кримінальної відповідальності за «колабораціонізм» в Україні / Центр прав людини ZMINA; ред. Печончик Т., Луцьова О. Київ, 2021. 36 с.
22. Марейченко О.М. Кримінальна відповідальність за бандитизм: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Дніпро, 2021. 21 с.
23. Коростельова Л.А. Криза реплікації. Сучасний стан розвитку кримінологічних досліджень. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2022. Вип. 1(97). С. 50-55.
24. Агапова К.В. Кримінологічна характеристика особи, яка вчиняє кримінальні правопорушення у складі молодіжних угруповань. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1. С. 65-69.
25. Бугера О.І. Сучасний стан та проблеми використання новітніх Інтернет-технологій для запобігання злочинності. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія юридичні науки*. 2022. № 1. Вип. 33 (72). С. 65-69.
26. Матюшенко О.І. Проблемні питання позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю за колабораційну діяльність. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2022. № 1(17). С. 110-119.
27. Кравчук О.О., Бондаренко М.С. Колабораційна діяльність: науково-практичний коментар до нової статті 111-1 КК. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 3. С. 198-204.
28. Кузнецов В.В., Сийпловіч М.В. Кримінальна відповідальність за колабораційну діяльність як новий виклик сьогодення. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2022. Серія ПРАВО. Випуск 70. С. 381-388.
29. Актуальні питання кримінально-правової кваліфікації, документування та розслідування колабораціонізму: *матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Одеса, 21 липня 2022 р. Одеса: ОДУВС, 2022. 116 с.

30. Мисливий В.А. Колабораціонізм в умовах воєнного стану: кримінально-правові та кримінологічні аспекти. Вивчення криміногенної ситуації в Україні та прогнозування її подальшої динаміки (вплив воєнних факторів): збірник тез науково-практичного круглого столу, м. Київ, 7 вересня 2022 р. / Державний науково-дослідний інститут МВС України, 2022. С. 184–188.

31. Сучасні питання протидії організований злочинності в Україні та за кордоном: монограф. / Ю.М. Крамаренко, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, В.Г. Хашев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 216 с.

32. Іван Богатирьов Кримінально-правові та кримінологічні виміри колабораційної діяльності в Україні в умовах воєнного стану. *Публічне право*. 2023. № 1 (49). С. 57-64. URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/49/7.pdf>.

Інші джерела:

1. Особливості запобігання кримінальним правопорушенням у період пандемії: методичні рекомендації/МВС України, Дніпропетровський державний ун-т внутр. справ; О.С. Юнін, С.І. Шевченко, В.В. Шаблистий; В.С. Березняк, Р.А. Каторкін, Г.В. Ревіна. Дніпро : ДДУВС, 2022. 109 с.

2. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (детермінанти та кримінально-правові заходи запобігання): методичні рекомендації / О.С. Юнін, С.І. Шевченко, С.В. Бабанін, Н.В. Толошна. Дніпро: ДДУВС, 2022. 80 с.

3. Запобігання злочинності через планування території, безпеки житлового середовища (за результатами соціологічного опитування) : практ. порадник / О.С. Юнін, С.І. Шевченко, В.С. Березняк, та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 97 с.

4. Юнін О., Шевченко С., Добробог Л. Профілактика корупції в органах та підрозділах Національної поліції України: аналітичний огляд. Дніпро : ДДУВС, 2022. 32 с.

5. Причини та наслідки вчинення насильства по відношенню до дітей / Кол.авторів: Савенко В.П, Корогод С.В., Чорна А.Г., Толошна Н.В., Шаблистий В.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 94 с.

6. Запобігання рейдерству працівниками Національної поліції України: метод. рекомендації / кол. авт.: Юнін О.С, Шевченко С.І., Березняк В.С. та ін. Дніпро: ДДУВС, 2023. 52 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології ННППФПНП, протокол від 29 серпня 2023 № 2.

**Завідувач кафедри
кримінального права та кримінології
навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції
підполковник поліції**

Василь БЕРЕЗНЯК